

Storyn om hur Krukmakarens Hus föddes och rehabiliteringsprogrammen utvecklades

Av Ann-Christine Karlsten

Grundkonceptet i vår rehabiliterande verksamhet är att människor kommer in i ett hus och ett sammanhang genomsyrat av Guds närvaro genom bönen. Guds närvaro berör och är läkande.

Vårt förhållningsätt vilar på kristen värdegrund: att det finns en tanke med varje människa, att människovärdet är absolut, och inte förändras, oavsett omständighet.

Motivation att jobba med sig själv är grundläggande: Jesus frågade: "Vill du bli frisk"?

Vi ger en heltäckande förutsättning för att klara av att genomföra den rehabiliterande processen genom att en och samma handledare följer och fångar upp personens hela vardagsverklighet - till ande, kropp och själ - från inskrivning och genom hela programmet, till vägen vidare in i annan insats.

Jag flyttade till Gotland första gången när jag var 19 år, och blev helt förälskad i ön. Bilfärden från flygplatsen sitter som en smäck i minnet, hur jag totalt övermannades av havet, muren, och de trånga gatorna från Norrgatt rondellen fram till det anrika huset på Mellangatan 21. Det skulle bli mitt hem under ett år, jag skulle praktisera hos Frälsningsarmén, för att avgöra om det här var något som jag ville gå vidare med.

Jag fick prova på allt från att arbeta praktiskt till att leda barngrupper och gudstjänster, och allt möjligt däremellan. Det blev en fantastiskt fin och spännande tid som blev till stor hjälp för att ta det avgörande beslutet att utbilda mig till officer i Frälsningsarmén, i världens bästa armé, som kämpar för det goda och mot det onda. Det var inget lätt beslut, men tiden på Gotland gav mig ett nytt perspektiv som blev avgörande.

Sju år senare (1984), återvände jag som gift och mamma till en 1-åring. Under den femårsperiod som vi då bodde och verkade på ön, gjorde vi oss nog mest kända för nattkaféet "Heaven Up" som vi startade och drev sommartid och fredagskvällar året runt. Under den perioden föddes vårt andra barn och det gavs utrymme att upptäcka den fantastiska ön mer ingående, och att bygga nya relationer.

Mitt hjärta kan fortfarande slå volter av den otroliga mångfald av skönhet som finns på ön. Eftersom jag tror att Gud är upphovsmannen, så blev det så självklart att den här sköna platsen har en specifik kallelse - att vara en plats för återhämtning, en plats att bli mer hel igen när livet gjort oss illa. Under föräldradigheten började ett frö gro i mig om att upprätta ett "helhetshus" för att se till HELA människan; ande, själ och kropp. Så när vi lämnade ön hade jag en fast förvisning om att vi en dag skulle återvända och förverkliga drömmen som växte sig allt starkare inom mig.

Fem år senare (1994) kom vi tillbaka, och jag var då helt inställd på att nu var tiden inne. MEN - det skulle ta ytterligare ett tag, vi ställdes till en början inför andra behov. Våra barn hade hunnit blivit 8 och 11 år, och vi blev snabbt medvetna om att det inte fanns något fritids för mellanstadiebarn. Vi öppnade då upp Frälsishuset under fyra år för eftermiddagsverksamhet för mellanstadiebarn. Det skedde med hjälp av flera volontärer som kom till ön och gav av sin tid. Huset fylldes av barn på eftermiddagarna efter skolan, men då fick brandmyndigheten ögonen på

oss. De granskade huset och vi fick en rejäl bakläxa - elledningarna behövde bytas ut i hela huset. Det resulterade i att vi påbörjade en omfattande renovering av huset, även den del av huset som hade hyrts ut sedan det köptes in i början av 1900 - talet.

Det blev helt rätt tajming att öka utrymmet och därigenom kunna inrymma det efterlängtrade helhetshuset som sen invigdes 1998 och fick namnet Krukmakarens Hus. Namnet är hämtat från Bibeln, Jeremia 18 vers 1-6 och beskriver precis vad det handlar om. Gud säger till Jeremia att han ska gå ned till krukmakarens hus, där ska han finna en krukmakare vid drejskivan: När krukmakaren misslyckas med lerkärllet som han format med sina händer, så formar han om det, så det blir som han vill ha det. Då säger Gud till Jeremia: **“Skulle inte jag kunna göra med er, som denne krukmakare gör”**.

Psalm 130:14-17 är ett annat bibelord som är signifikativt för Krukmakarens Hus: **“Du skapade organen inne i min kropp, du vävde samman mig i min mors livmoder. Hur ofattbara är inte dina tankar för mig, Gud”**. Vi tror att det finns ett unikt syfte med vars och ens liv. När livet gör oss illa så tror vi att Han som skapat oss så komplext och fantastiskt, i allra högsta grad är angelägen om att vi ska bli hela igen, till det syfte vi är skapade till.

Det blev ett långsamt, organiskt växande under dessa år, där vi prövade oss fram genom olika verksamheter och initiativ med visionen i ständigt sikte. Sammantaget blev det bekräftande att Gud verkligen vill och kan upprätta den som farit illa av livet. För mig personligen präglades denna tid dessutom av barnafödande, föräldraledighet, en sjukskrivning och ett halvår i Hawaii.

Min sjukskrivning kom att bli avgörande för den fortsatta utvecklingen. Jag kom nära upplevelsen av att vara “jagad” för att bli frisk, och att inte ha kraften att vara min egen röst. Känslan av maktlöshet i att vara den som ligger ned och inte förmår att resa sig är förödande - upplevelsen av att någon sparkar på dig och samtidigt kräver att du ställer dig upp. Då visste jag att jag en dag ville vara röst för den som inte förmår vara sin egen röst. Och inte bara vara någons röst, utan också erbjuda en plats att kunna bli återhämtad på, att bli mer hel igen.

En tid efter återhämtningen läste jag en artikel i tidningen om några kvinnor som var på väg att bli utförsäkrade för att de inte blivit friska fort nog. Nu var tiden inne att göra något: Jag skrev en insändare i tidningen och inbjöd till lunch i Krukmakarens Hus för de som kände igen sig i denna situation. Ett tiotal personer kom, några drabbade och några som berördes illa av de orättfärdiga åtstramningarna i sjukförsäkringen. Det mötet ledde bl.a. till ett gemensamt upprop till socialförsäkringsministern hösten 2008.

En av de som kom till mötet hade blivit hårt drabbad av utförsäkringen. Vi erbjöd henne att komma regelbundet till Krukmakarens Hus för att helt enkelt få ingå i ett sammanhang. Det började med en timme i veckan men utökades sen med upprättandet av en handlingsplan som bl.a. innefattade lämpliga småsysslor i huset, psykoterapeutiska samtal och stöd i myndighetskontakter. Denna kvinna återfann sin förmåga efter en lång process och kom att bli vårt första exempel på vad som händer när en och samma person ser till hela individen och ger det tidsutrymme som krävs. Rehabilitering kan inte forceras fram, det måste få ta sin tid.

Parallellt tog vi in ytterligare några personer för liknande processer, vilket medförde att jag satt med på mängder av möten med olika handläggare hos olika myndigheter. Det blev så tydligt hur varje myndighet mest såg sitt eget specifika uppdrag, och att få såg hur situationen påverkade den enskilde som kastades mellan myndigheterna. Ingen såg helheten. Att som tredje part se hur illa det drabbade den utsatta men själv inte ha mandat att kunna påverka, var extremt frustrerande och smärtsamt.

En tid efter uppropet till socialförsäkringsministern kontaktade hon oss och inbjöd till ett samtal. Med tiden fick jag kontakt med Finsams representant på ön, Eva Jupiter, som öppnade för regelbundna möten med oss tillsammans med representanter från FK, Soc. och AF. De tog sig tid att lyssna in oss och vad vi ser utifrån vår horisont - att människor faller mellan stolarna. Det

medförde bl.a. att vi fick veta att vi kunde initiera flerpartsmöten, dvs. gemensamma möten med de olika myndigheter som personerna kastades mellan. **Det blev avgörande och utgjorde en betydande skillnad för att komma vidare i processerna, när alla såg och hörde samma sak.**

Nu växte behovet att skapa en mer strukturerad rehabilitering för att kunna ta emot fler personer, vilket formulerades i en projektplan. FA beviljade projektet till 80% av budgeten och utmanade oss att hitta samverkanspartner upp till 20%. Projektplanen presenterades för Finsam och de övriga myndigheterna under 2011, vilket mynnade ut i ett avtal med Arbetsförmedlingen om att börja ta emot personer för rehabiliterande arbetsträning.

<http://www.krukmakarens hus.org/stod-omsorg/rehabilitering/>

Vi fick ganska snart kontakt med företaget Origo Resurs, som hade liknande verksamheter med många års erfarenhet. Vi köpte in deras samtalskurs "Hela Livet", som också blev namnet på vår arbetsrehabiliterande verksamhet, och vi gick in i ett samverkansavtal med dem som gav många input i verksamheten. <https://www.origoresurs.se/>

Kvarstående var behovet av ett rehabiliterande program för de som inte kvalade in för arbetsträning, de som var långtidssjukskrivna. Det påbörjades en dialog med Hälso- och sjukvården där vi presenterade vad vi hade sett och vad vi trodde vi hade att ge, och som vården inte kunde erbjuda. Det landade i formuleringen av en projektplan för individcentrerad och helhetsinriktad rehabilitering, som fick namnet "Hela Du". Under 2016 skrevs det första samverkansavtalet med Hälso- och sjukvården, vilket har fortsatt löpa sedan dess. Det innebär att läkare på vårdcentraler och i psykiatri kan remittera patienter direkt till programmet.

Vi hade ju ganska tidigt upptäckt att något händer när man kommer in i en trygg miljö och blir sedd och lyssnad till. Att någon ser hela mitt mående och min vardagsverklighet och ger hopp om att det går att komma tillbaka. Att man i en trygg miljö "vågar" släppa garden och successivt öppna upp det tillslutna. Utifrån den grunden byggde vi upp en struktur med komponenter av hög kvalitet, och som vi sett är nödvändiga för en lyckad rehabilitering. När "Projekt Hela Du" utvärderades 2018 såg man också mycket goda rehabiliterande resultat för alla deltagare. Därmed tänker vi att programmet borde finansieras genom offentliga medel, vilket vi hoppas på och jobbar för. Hittills bär dock Krukmakarens Hus och Frälsningsarmén Sverige hela kostnaden.

<http://www.krukmakarens hus.org/kh-rehabilitering/hela-du/>

Helhetssyn är genomgående i all vår rehabilitering. I både Hela Livet och Hela Du ser vi till den fysiska, psykiska, sociala och existentiella hälsan tillsammans med den ekonomiska situationen. Allt hänger ihop, och påverkar varandra och går inte att separera. Gud har skapat människan så finurligt och komplext.

Så tacksam jag är att ha fått vara med i den här framväxten! Det har varit dagar av svett och tårar, och en lång resa att skapa struktur och form. Men den oerhörda glädje det är att få följa en persons utvecklingsresa går inte att mäta med något annat! Det är det vi blev till för! Så tacksam att Krukmakarens Hus lever vidare med en rustad och hängiven personalgrupp! Ett speciellt tack vill jag rikta till Birgitta Bane som med sin kompetens har varit ovärderlig i utformandet av projektplaner och rehabiliteringsprogram.

Framförallt TACK till Gud som gav visionen!

/Anki

Inför Krukmakarens Hus 20 års jubileum, sattes en film ihop av bilder och tidningsurklipp för att ge en lite glimt av framväxten. [Klicka här för att se](#)